

Handläggare
Anneli Sundin
018-727 46 42

Diarienummer
PBN 2018-000856

Planbeskrivning

Detaljplan för del av Kungsängen 37:4

Standardförfarande

Planområdet från Kungsängsleden

LAGA KRAFT 2020-11-12

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
INLEDNING	3
Sammanfattning av planförslaget.....	3
Revideringar efter granskningen	3
Läsanvisningar	3
HANDLINGAR	4
Antagandehandlingar	4
Övriga handlingar	4
Övriga underlag	4
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN	5
Översiktsplan.....	5
Program för Kungsängen 2009	5
Detaljplaner	5
PLANENS INNEHÅLL	6
Planens syfte	6
Planens huvuddrag.....	6
Planområdet	6
Park och natur, rekreation	8
Förordnanden	9
Stadsbyggnadsvision.....	11
Stads- och landskapsbild, bebyggelse och gestaltning.....	11
Strandskydd.....	14
Trafik och tillgänglighet.....	16
Mark och geoteknik	17
Vattenmiljö – grundvatten, ytvatten och dagvatten	19
Klimatanpassning, översvämningar i Fyrisån.....	23
Hälsa och säkerhet.....	24
Teknisk försörjning	24
Planbestämmelser.....	25
Planbestämmelser	26
PLANENS GENOMFÖRANDE	27
Organisatoriska åtgärder	27
Fastighetsrättsliga åtgärder	27
Ekonomiska åtgärder.....	29
Tekniska åtgärder	29
PLANENS KONSEKVENSER	30
Strategisk miljöbedömning av detaljplanen enligt miljöbalken 6 kap. MB.....	30
Planens konsekvenser - Miljöaspekter.....	31
Planens konsekvenser – Miljöaspekter, forts	32
PLANENS FÖRENLIGHET MED ÖVERSIKTSPLANEN OCH MILJÖBALKEN	34
Översiktsplanen.....	34
Miljöbalken.....	34
Medverkande.....	35

INLEDNING

Sammanfattning av detaljplanen

Planen syftar till att möjliggöra en utbyggnad av reningsverket i Kungsängen (Kungsängsverket) med ytterligare reningssteg för mikroföroreningar såsom läkemedel och PFOS. Det befintliga reningsverket utökas på mark som är planlagd för båtupplag samt som allmän plats/PARK. Nya byggrätter möjliggör att det nya reningssteget kan byggas in. Delar av reningsverkets kvartersmark planläggs som allmän plats/PARK som kompensation för den parkmark som tas i anspråk för reningsverket. Den del av den befintliga Stallängsgatan som är planlagd som parkmark, planläggs som allmän plats/GATA.

Revideringar efter granskningen

- Planbeskrivningen kompletteras med informationen att vid en prövning av dispens från skyddsföreskrifterna kommer länsstyrelsen att ställa krav på mer utförliga undersökningar av markföroreningar inom området, bland annat vad gäller föroreningar på större djup. Särskilt viktigt att undersöka är om det finns föroreningar där det är tänkt att pålas för nya byggnader.
- Planbeskrivningen kompletteras med information rörande Vattenfall Eldistributions syn på planteringar nära elledningar.
- Planbeskrivningen kompletteras med information om att planbestämmelserna möjliggör solceller och gröna tak eftersom byggnadernas fasad- och takmaterial inte regleras av detaljplanen.
- Plankartan justeras så att ledningsreservatet (u-område) i det södra hörnet utökas till 5 meter från 77 kV-markkabelns närmaste fas.

Läsanvisningar

Plankartan är den handling som är juridiskt bindande och anger vad som till exempel ska vara allmän plats, kvartersmark, hur bebyggelsen ska regleras med mera. Plankartan ligger till grund för kommande bygglovsprövning.

Planbeskrivningens syfte är att beskriva områdets förutsättningar och de förändringar som planen innebär. Planbeskrivningen ska vara ett stöd för att kunna tolka plankartan.

Detaljplanen handläggs med standardförfarande enligt plan- och bygglagen (2010:900). Plan- och byggnadsnämnden beslutade om planuppdrag 2018-06-28.

HANDLINGAR

Antagandehandlingar

Planhandling

- Plankarta med bestämmelser
- Planbeskrivning inklusive undersökning/strategisk miljöbedömning.
- Granskningsutlåtanden inklusive samrådsredogörelse

Övriga handlingar

Under planarbetet har dessutom följande handlingar upprättats:

Fastighetsförteckning

Översiktlig miljöteknisk markundersökning daterad 2017-06-29

Miljöteknisk markundersökning daterad 2019-12-19

Dagvattenutredning daterad 2019-11-22

Övriga underlag

Samtidigt med planläggningen pågår ett ärende i mark- och miljödomstolen angående Uppsala Vattens ansökan om tillstånd för hela Kungsängsverket (ärendenummer är M 3506-20). Ansökan gäller att enligt miljöbalken dels få ta emot, rena och släppa ut avloppsvatten från en belastning motsvarande 330 000 personequivallenter samt utföra nödvändiga ombyggnadsarbeten, och dels utföra arbeten i vattenområde för anläggande av utloppsledningar. Ansökningshandlingarna bifogas inte till detaljplanens övriga handlingar, men utvalda delar redovisas när de utgör en del av detaljplanens underlag eller för att beskriva kommande åtgärder inom andra delar av Kungsängsverket som har betydelse för detaljplanen.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

Marken ingår i markanvändningen Teknisk anläggning 3 – Reningsverk. I riktlinjerna anges bland annat: ”Avloppsreningsverket i Kungsängen bedöms ha så gott som tillräcklig kapacitet för att möta kommunens utveckling fram till 2050. En begränsad expansion kan bli aktuell.”

Program för Kungsängen 2009

Enligt programmet förväntas reningsverket bli kvar i sitt nuvarande läge inom överskådlig framtid. Men på plankartan visas den detaljplanelagda industrimarken (se gällande detaljplaner nedan) som öppen plats/PARK. Det finns ingen särskild motivering till varför delar av reningsverkets mark skulle överföras till parkmark men en mer generell formulering anger att Årummet ska förstärkas som en grön och lummig park i stadsrummet.

Utsnitt ur plankartan i Program för Kungsängen. Planområdet ligger inom röd linje.

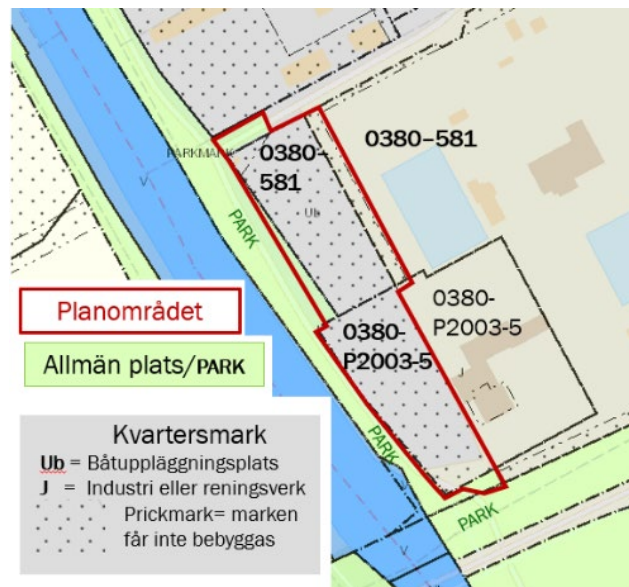
Detaljplaner

Detaljplanen ersätter delar av Stadsplan för Kungsängens industriområde, fastställd 1985 (aktnummer 0380-581) samt delar av detaljplan för del av kvarteret Stallängen, laga kraft 2003 (aktnummer 0380-P2003/5).

Stadsplan för Kungsängens industriområde

(P1 56 U), fastställd 1985, aktnummer 0380-581.

- Enligt stadsplanen får huvuddelen av marken användas till båtupplag (Ub) respektive industri.
- Marken får inte bebyggas ("prickmark" på kartan).
- Det finns ledningsområden för underjordiska ledningar.
- Delar av stadsplanen omfattar planlagd allmän plats för park:
- De västra och södra delarna av planområdet har fram till 2018 använts för vinterförvaring av fritidsbåtar och har varken varit utformat som park eller varit tillgängligt för allmänheten.
- Den nordvästra delen av planområdet fungerar som en del av Stallängsgatan och är asfalterad.
- Inom stadsplanen fastställdes att strandskydd skulle gälla inom planområdet (länsstyrelsens i Uppsala län beslut den 11 september 1985).

Utsnitt från sammanställning med tidigare gällande detaljplaner.

Detaljplan för del av kvarteret Stallängen, laga kraft 2003, aktnummer 0380/P2003-5.

Enligt detaljplanen får marken användas till industri. Marken får inte bebyggas ("prickmark" på kartan).

Utanför planområdet, mellan planområdet och Fyrisån, är marken planlagd som allmän plats med markanvändningen park.

PLANENS INNEHÅLL

Planens syfte

Syftet med planläggningen är att möjliggöra en utvidgning av reningsverkets funktioner med anläggningar för bland annat rening av mikroföroreningar såsom läkemedel, höglödesrening och lukt-reduktion med mera.

Planens huvuddrag

Uppsala Vatten och Avfall AB (hädanefter bara Uppsala Vatten) vill utöka reningen av avloppsvattnet inom Kungsängsverket. Inom planområdet planeras en ny rening av mikroföroreningar, som omfattar bland annat läkemedelsrening och omhändertagande av mikroplaster. Reningsanläggningen behöver ligga inom och i direkt anslutning till det befintliga reningsverket. De nya anläggningarna behöver omges av en eller flera byggnader.

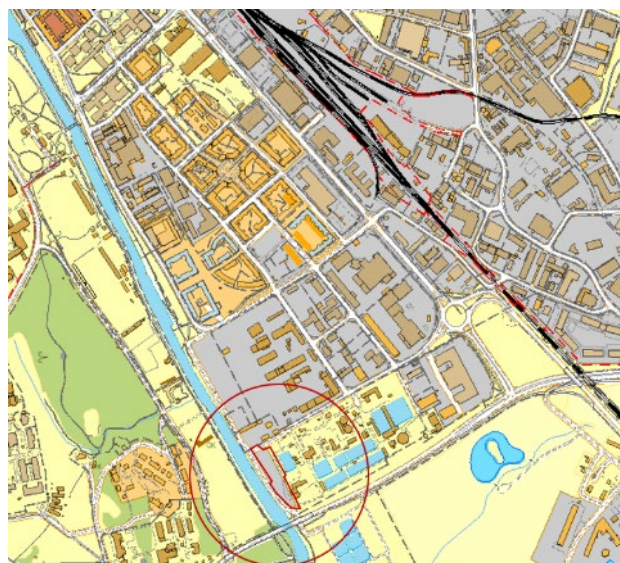
Planområdet

Geografiskt läge

Planområdet ligger i den sydvästra delen av fastigheten Kungsängen 37:4. Delar av planområdet ligger inom det befintliga reningsverket, och delar av planområdet ligger utanför anläggningen. En av ytorna utanför reningsverkets avgränsning har fram till 2018 använts för båtuppställning.

Planområdet visas med gul linje

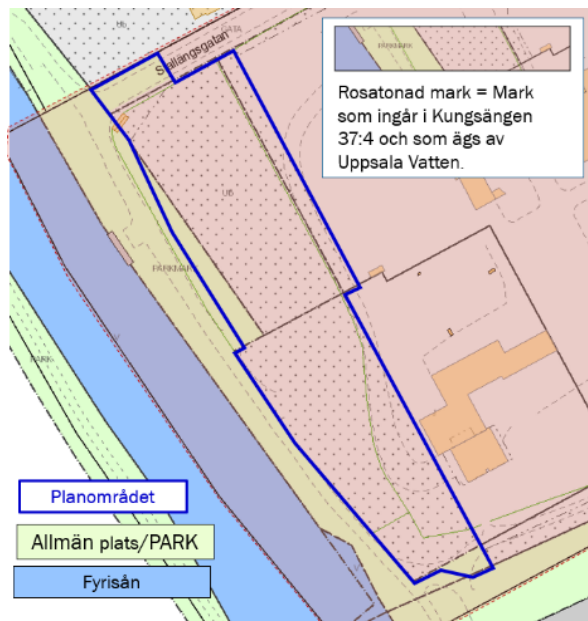
Planområdet visas med röd linje inom de röda cirkeln.

Markägoförhållanden

Marken ägs av Uppsala Vatten och har markerats med rosa skraffering på kartan intill. Observera att hela fastigheten Kungsängen 37:4 omfattar allmän plats och delar av Fyrisån. Allmän plats, som ingår i Kungsängen 37:4 och därmed tillhör Uppsala Vatten. Det är inte helt klart varför allmän plats ägs av ett kommunalt bolag, men en orsak kan vara att området eventuellt berörs av viktiga underjordiska anläggningar tillhörande reningsverket, och att någon fastighetsreglering inte genomfördes vid bolagiseringen.

Areal

Planområdet är drygt 8 000 kvadratmeter stort.

Utsnitt av en sammanställning med tidigare gällande detaljplaner

Allmän områdesbeskrivning

Området ingår delvis i reningsverket (Kungsängsverket) och har delvis använts som båtupplag, men står numera oanvänt. Stallängsgatans förlängning har aldrig ställts i ordning som park och är fortfarande en asfalterad gata.

Nuvarande markanvändning

Marken har fram till och med våren 2018 upplåtits av Uppsala Vatten och Avfall AB till en båtuppläggningsplats. Upplåtelsen har sagts upp. Tomten omges av höga stängsel, och marken består av en grusad yta där ruderväxter dominerar.

Planområdet sett från Stallängsgatan/Östra Ågatan. Båtarna är borttagna och ruderväxter dominerar.

Planområdet sett från reningsverket. Båtarna fanns kvar i april 2018.

Park och natur, rekreation

Årummet och Södra Åstråket

Planområdet gränsar till Årummet längs Fyrisån, som är en av stadens mest använda vistelsemiljöer. Uppdraget att "Färdigställa Södra Åstråket för park, rekreation och friluftsliv" finns i kommunens Mål och budget, och innebär att vistelsekvaliteterna för allmänheten ska höjas samt att dagens utbud längs Fyrisån kompletteras med nya park-, rekreations- och friluftsmöjligheter.

Hela Södra Åstråket är nära 3 km långt och sträcker sig på båda sidor av Fyrisån, mellan Svandammen i norr och Vindbron i söder. Passagen förbi reningsverket är den smalaste på hela sträckan, och det är därför av stor vikt att den kan utformas så att Åstråket fortfarande upplevs som grönt och trivsamt.

Mellan planområdet och Fyrisån ligger förlängningen av Östra Ågatan, en mindre väg som är körbar för bilar trots att den är planlagd som allmän plats/PARK. Vägen är ett populärt rekreationsstråk och används bland annat som:

- En del av *Åstråket*, dvs grönstråket genom hela staden utmed Fyrisån.
- En del av Linnéstigen mellan centrala Uppsala och Linnés Hammarby.
- En angoring till Kungsängens naturreservat och till det nybildade naturreservatet för Årike Fyris.
- Ett grönstråk för de boende i innerstaden, till exempel Kungsängen.

Södra Åstråket. Planområdet markeras med rött inom röd cirkel.

Åstråket mot norr. Planområdet till höger i bild.

Planområdet till vänster och Kap-området till höger om Fyrisån. Kungsängsbron i fonden

Förordnanden

Inom planområdet

Planområdet ligger inom yttre grundvattenskyddsområde. Se även rubriken *Vattenmiljö/Grundvatten*.

Planområdet omfattas inte av strandskydd eftersom det upphävdes 1985 i samband med att den gällande detaljplanen fastställdes. Se även rubriken *Strandskydd*.

Planområdet omfattas *inte* av förordnanden till skydd för natur och rekreation.

Grundvattenskyddsområden.
Planområdet markeras med rött inom röd cirkel.

Utanför planområdet

Strax utanför planområdet finns tre områden som omfattas av förordnanden:

Planområdet ligger strax norr om naturreservaten för Årike Fyris och för Kungsängen (mörkare lila på bilden).

Planområdet gränsar till ett område som omfattas av förordnande till skydd för landskapsbilden enligt naturvårdslagen 19 § (båda mörkare och ljusare lila på bilden).

Förordnanden utanför planområdet.
Planområdet markeras med rött inom röd cirkel.

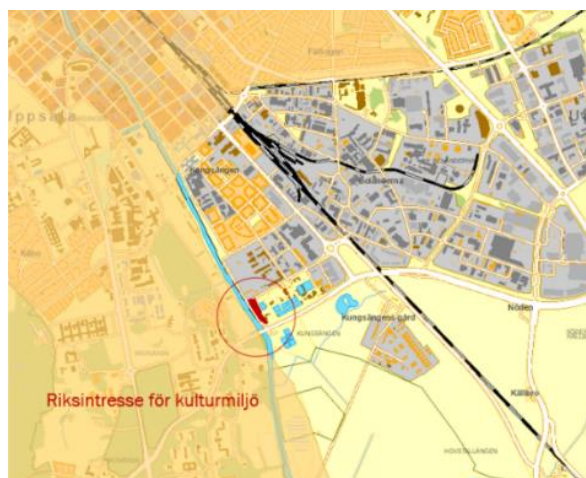
Kulturmiljö, riksintresse

Planområdet ligger utanför, men är synligt från riksintresseområdet för kulturmiljövården Uppsala stad i väster. Riksintresseområdet är mycket stort och uttrycks bland annat genom:

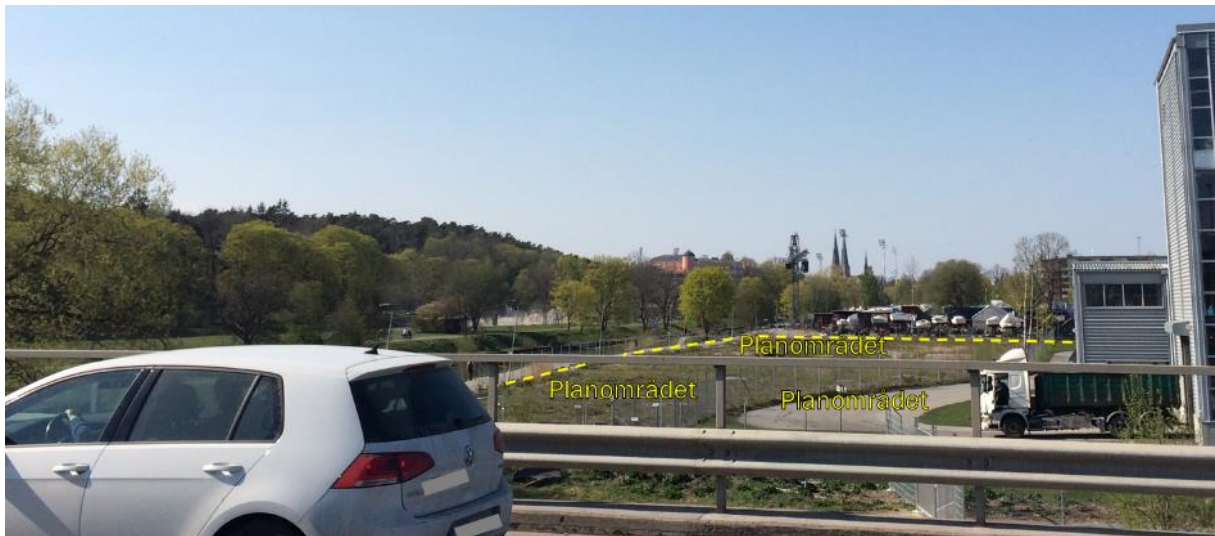
”Centralmaktens, domkyrko- och lärdomsstadens bebyggelse och miljöer från medeltiden fram till idag. Kronogodsen med ängsmarker utmed Fyrisån.” - - -

”Bebyggelse-, kommunikations- och stadsplanstruktur som visar på stadens uppkomst och utveckling från medeltid till 1900-talet.” - - -

”Den monumentala bebyggelsens dominans i stadsbilden genom siktlinjer och vyer längs gator, från torgrum och från Fyrisån. Stadens siluett från infarterna och vägar som passerar staden med domkyrkan, slottet och Carolina Rediviva som viktiga landmärken.”

Delar av riksintresseområdet för kulturmiljövården Uppsala stad.

Planområdet från Kungsängsleden. Kronåsen, slottet och domkyrkan syns i fonden. En lastbil är på väg ut från slamavvattningsstornet.

Planområdet från Kungsängsleden. Bakom Kungsängsverket ses Boländernas industriområde med bland annat Vattenfalls fjärrvärmearläggning och vattentornet.

Planområdet från Kap på den västra sidan av ån. Området är väl synligt från promenadstråken längs Fyrisån, från Kronåsen och för resenärerna på Kungsängsbron. Områdena väster om Fyrisån (Kronåsen) samt söder om Kungsängsbron (Årike Fyris) har höga natur-, kultur- och rekreationsvärden.

Stadsbyggnadsvision

Det nya reningssteget kommer troligen att omges av en industribyggnad. Utformningen bör smälta in med övrig bebyggelse på Kungsängsverket. Fasaden mot Fyrisån bör utformas med särskild omsorg då den i stor utsträckning kommer att utgöra reningsverkets visuella vägg mellan Södra Åstråket och övriga anläggningar på reningsverket. Reningsverkets område expanderar västerut och gränsen hamnar 3,7 meter från den gångväg som ingår i utvecklingen av det Södra Åstråket. Remsan mellan promenadvägen och reningsverket är redan eller blir parkmark. Närheten till Södra Åstråket, och alla människor som rör sig där, kan även användas för att synliggöra den samhällsnyttiga verksamhet som pågår på reningsverket och vid Uppsala Vatten och Avfall AB.

Stads- och landskapsbild, bebyggelse och gestaltning

Föreslagen markanvändning

Planen möjliggör en utökning av reningsverkets område med både en ny väg och med ytterligare byggrätt för ett reningssteg för rening av mikroföroreningar såsom läkemedel och PFOS. En rening behöver ligga i denna del av Kungsängsverket för att fungera.

Hela reningsverket med föreslagna nya byggnader. Planområdet markerat med gul linje

Planområdet omfattar cirka 8 000 kvadratmeter, varav cirka 3 700 kvadratmeter redan är planlagda för reningsverk/industri och cirka 3 250 kvm är planlagda för båtupplag. Se även tabellen nedan.

Tidigare gällande plan som ersätts av detaljplanen	Markanvändning enligt gällande plan	Ny markanvändning som ersätter gällande plan	Yta, kvadratmeter			Nuvarande Fastighetsägare
			Till reningsverk	Från reningsverk, industri till park	Övrig yta	
PI 56 U Aktnummer 0380-581	Ub - båtupplag	Reningsverk	3 209			Uppsala Vatten och Avfall AB
	Ub - båtupplag	Gata			56	
	Park	Reningsverk	415			
	Park. Består av asfalt och används som del av Stallängsgatan	Gata			278	
	Park. Ligger innanför reningsverkets stängsel.	Reningsverk	91			
Dp 2002/20056 Aktnummer 0380-P2003/5	Industri	Park		367		
Totalt			3715	367	334	

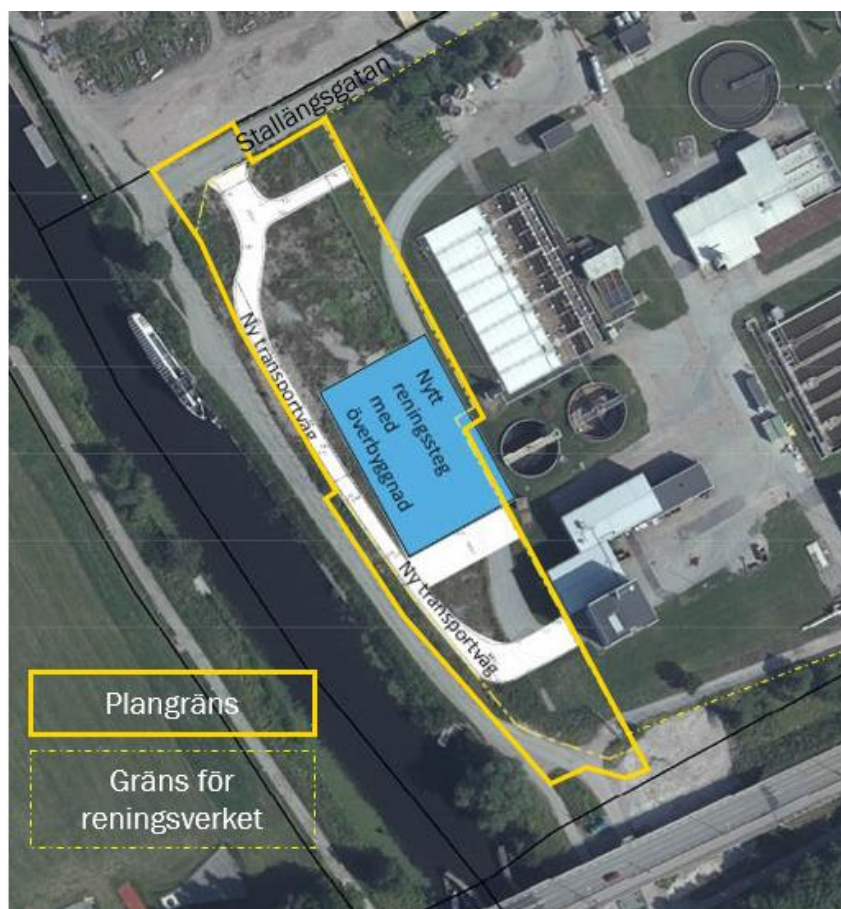
Huvuddelen av planområdet planläggs som kvartersmark för reningsverkets ändamål. Dessutom planläggs en förlängning av Stallängsgatan som allmän plats/GATA, för att med planbestämmelser säkerställa att en ny utfart kan anslutas från reningsverket. Den föreslagna gatumarken består av asfalt och fungerar redan i praktiken som en del av Stallängsgatan. Längst i söder, närmast Kungsängsleden, ligger planlagd parkmark på reningsverkets område innanför stängslet, se bild nedan. Den marken förslås bli kvartersmark för industri/reningsverk.

Planlagd parkmark som ligger innanför stängslet och tillhör reningsverkets område.

Föreslagen bebyggelse och utformning

Marken inom planområdet är obebyggd. Detaljplanen möjliggör att en ny byggnad kan uppföras runt det nya reningssteget, vilket gynnar processerna och är viktigt för att skydda anläggningen från störningar. Nockhöjden får vara högst +13 meter ovan nollplanet, vilket ungefär motsvarar 10 meter ovan mark, det vill säga den byggnadshöjd som gäller inom huvuddelen av de detaljplaner som omfattar reningsverket. Planbestämmelserna möjliggör solceller och gröna tak eftersom byggnadernas fasad- och takmaterial inte regleras av detaljplanen.

Illustrationsplanen visar de tillkommande anläggningarna inom planområdet

Illustrationerna nedan visar främst den största tänkbara volymen för en ny byggnad runt det nya reningssteget. Anläggningen har ännu inte projekterats och den kan därför komma att få en annan men mindre utbredning än vad bilderna visar. Särskild omsorg behöver ägnas åt de fasader som vetter mot Fyrisån eftersom avståndet mellan den nya byggrätten och vägen längs Fyrisån endast blir cirka 8,5 m. Inom hela Kungsängsverket, utanför planområdet, planeras flera nya byggnader med ungefär samma karaktär som de befintliga byggnaderna i reningsverkets sydvästra del. Dessa byggnader ryms inom gällande detaljplan.

Volymstudie som visar största tänkbara överbyggnad till det nya reningssteget. Utanför planområdet, bakom det nya reningssteget och den befintliga kemiska reningen syns den planerade nya grovreningen "Ny byggnad GRAB B". (Denna byggnad ryms inom gällande detaljplan).

En ny grovrening kallad "GRAB B", kommer att byggas utanför planområdet, men inom reningsverket, vid Stallängsgatan cirka 130 meter från Fyrisån. Förslaget till utformning av grovreningen (bilden intill) visar en ambitiös utformning med bearbetade fasader och vegetationsklätt tak. Utformningen kan vara en inspiration för den nya byggnaden runt reningssteget inom planområdet. Även kyllagertornet, som ligger längre västerut längs Kungsängsleden och i direkt anslutning till Kungsängsverket, kan vara en inspiration vad gäller arkitektonisk kvalitet.

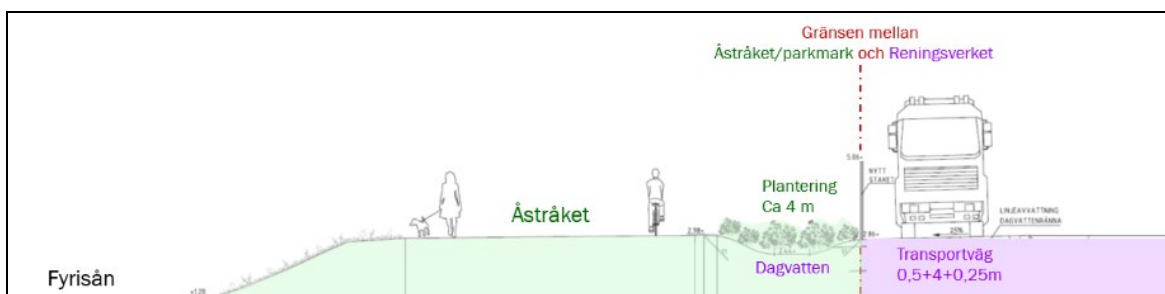
Förslaget till ny byggnad för grovrening B (GRAB B), som ligger utanför planområdet. Illustration: Tengbom

Gränsen mellan reningsverket och parken vid södra Åstråket

Gränsen för reningsverket utökas till ett läge 3,7 meter från väggkanten i Åstråket. Ytan mellan väggkanten och reningsverkets nya gräns är huvudsakligen redan planlagd som allmän plats/PARK, men längst i sydost överförs en del kvartersmark från nuvarande reningsverket till allmän plats/PARK. Ytan ska utformas som en del av Södra Åstråket och kommer att vara planterad. Uppsala Vatten kommer även att kunna nyttja planteringsytan som en del av dagvattenhanteringen för planområdet, se även avsnittet *Vattenmiljö – grundvatten, ytvatten och dagvatten/Dagvattenhantering*.

Det är viktigt att gränzonen mellan parken och reningsverket upplevs som trevlig för dem som rör sig i stråket längs Fyrisån. Av säkerhetsskäl behöver dock reningsverket omges av *genomsiktliga* stängsel och det får inte heller finnas *hög* vegetation invid det. Det krävs inte bygglov för att uppföra genom-siktliga stängsel och därför regleras de inte i detaljplanen. Vegetation på allmän plats/PARK regleras inte heller av detaljplanen, eftersom kommunen ansvarar för markens utformning och skötsel. Dessutom ingår området i kommunens övergripande utformning av och satsning på Södra Åstråket.

Uppsala Vatten har möjligheter att inom det egna området, och synligt genom stängslet, synliggöra och pedagogiskt förklara den egna verksamheten för förbipasserande. Det skulle kunna bli ett inslag som bidrar till upplevelsevärde på denna del av Åstråket.

Sektion mot norr med planområdet till höger. Dagvatten leds från planområdet till en plantering mellan Gränsen till reningsverket och väggkanten i Åstråket.

Illustration: Ramböll. Bearbetning: Stadsbyggnadsförvaltningen

Vy mot söder med planområdet till vänster. Den gula streckade linjen visar ungefärligt läge för gränsen/det permanenta stängslet mellan reningsverket och Åstråket. Ytan till höger om den gula streckade linjen blir en plantering tillhörande Åstråket.

Strandskydd

4 kap. 17 § plan- och bygglagen (PBL)

I gällande plan (stadsplanen Kungsängens industriområde) fastställdes att strandskydd inte skulle gälla inom planområdet (länsstyrelsens i Uppsala län beslut den 11 september 1985). Men när en gällande plan upphävs och ersätts med en ny detaljplan återinförs strandskyddet automatiskt. Enligt 4 kap 17 § PBL får kommunen upphäva strandskydd för ett område, om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Miljöbalken (MB)

Strandskyddet får endast upphävas om det finns särskilda skäl, och intresset av att ta området i anspråk på det sätt som planen avser ska väga tyngre än strandskyddsintresset (7 kap. 18 c § miljöbalken). Sammantaget kan sägas att den här platsen uppfyller flera av villkoren för särskilda skäl till ett upphävande, se motiveringarna nedan.

Särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,

2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,

3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,

4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,

5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller

Kommentar och motiv till upphävande

Strandskyddet upphävdes 1985. Området har huvudsakligen använts som båtupplag och reningsverk samt som körväg (del av Stallängsgatan). Ingen del av planområdet har använts som park, natur eller rekreation. Endast den sydvästra delen av den planlagda parkmarken på Stallängsgatan har varit tillgänglig för allmänheten – och då i egenskap av asfalterad körväg.

Området är *inte* avskilt från strandlinjen på det sätt som avses i punkt 2.

Utvidgningen av reningsverket behöver för sin funktion ligga inom området eftersom den ska:

- kopplas ihop med reningsverkets övriga processer och
- ligga i reningsverkets slutsteg, som är lokaliserat närmast vattnet inom reningsverkets flöden.

Reningsverkets funktion, utvidgning och förbättrade processer är ett mycket angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.

I förarbetena (prop. 2008/09:119, s. 106) klargörs att bestämmelsen avser just tillgodoseende av kommunala behov för tätortsutveckling och infrastrukturanläggningar samt åtgärder som ger långsiktiga fördelar för samhället.

Trafik och tillgänglighet

Biltrafik, transportbilar, bilgator

Förutsättningar

Planområdet omges på två sidor av gator – Stallängsgatan och Östra Ågatan – som delvis är planlagda som parkmark i detaljplanen från 1985. Avsikten var antagligen att säkerställa Fyrisån som rekreativstråk, men gatorna har aldrig omvandlats till parkstråk och fungerar därför fortfarande som bilgator.

Eftersom ”gatorna” aldrig har omvandlats till parkstråk, förekommer biltrafik både på förlängningen av Stallängsgatan västerut och på förlängningen av Östra Ågatan söderut. Huvuddelen av biltrafiken på Östra Ågatans förlängning *söderut* har som målpunkt marken under Kungsängsbron, eftersom det hittills har varit möjligt att parkera där gratis under obegränsad tid. Huvuddelen av biltrafiken på Östra Ågatans förlängning *norr om* planområdet har dels de kvarvarande båtupställningsplatser som målpunkt, dels husbåtarna och dels ”gatuparkering” som målpunkt. När Tullgarnsbron byggs kommer den norra delen av Östra Ågatans förlängning att stängas av vid bron, vilket medför att den biltrafik som har sin målpunkt mellan Kungsängsplanaden och Stallängsgatan måste köra i dubbelriktad trafik längs med Fyrisån norr om Stallängsgatan.

Förändringar

Den västra delen av Stallängsgatan planläggs som allmän plats/GATA. Motiven är att:

-reningsverket behöver ha en utfart mot gatumark för transporter av renings slam från reningsverket.

-marken alltid har använts som gata och kommer att behövas så länge marken norr om Stallängsgatan används till vinterförvaring av båtar, och det inte finns några alternativa anslutningsvägar.

Cykeltrafik samt gående, promenerande, vandrande och motionärer

Östra Ågatans förlängning söderut ligger på planlagd allmän plats/PARK utanför planområdet, och ingår i Södra Åstråket. Trafikytorna kommer att utformas inom ramen för det projektet.

Den västra delen av Stallängsgatan. Området närmast i bild är planlagt som park men fungerar som gata och planläggs som det för att möjliggöra en ny utfart.

Östra Ågatans förlängning utanför planområdet, från en fotopunkt söder om Stallängsgatans förlängning. Reningsverket till vänster och Kungsängsbron i fonden. April 2019.

Parkering under Kungsängsbron, april 2019.

Mark och geoteknik

Marken består av lera med ett djup på cirka 50 meter. Markförhållandena medför geotekniska svårigheter att bygga det nya reningssteget dikt an mot den befintliga bassängen för kemisk rening. För bästa möjliga reningsprocess behöver dock det nya reningssteget ligga så nära den kemiska reningen som möjligt. Utredningar för den slutgiltiga placeringen och utformningen pågår.

Markföroreningar

Alla jordmassor inom den före detta båtuppställningsplatsen som har halter över Naturvårdsverkets generella riktvärden för *mindre känslig markanvändning* kommer att saneras. Markföroreningarna inom planområdet utgör den största risken för förorening av yt- och grundvatten i närområdet. Se även respektive underrubrik i avsnittet *Vattenmiljö – grundvatten, ytvatten och dagvatten*.

Förutsättningar

Geotekniska undersökningar av området har gjorts i samband med tidigare byggnationer. Nedanstående uppgifter är en sammanställning från olika undersökningar utförda mellan åren 1981–2019.

Från 1970-talet fram till 2018 användes en del av marken av Upsala Motorbåtssällskap (UMS) för båtuppställningsplats. Denna verksamhet har även inkluderat tvättning och underhåll av båtarna. Enligt muntliga uppgifter ska även tillverkning av betongbåtar ha skett på platsen innan 1970-talet. Uppgifterna kring detta är dock få (Tyréns, 2017).

Under 1970–90-talet fylldes marken successivt ut av UMS. Delar av området hårdgjordes med betong eller asfalt. Vissa av de hårdgjorda ytorna fanns enligt muntlig uppgift där även före 1970-talet då UMS etablerade sig på området (Tyréns, 2017).

Miljötekniska markundersökningar har genomförts 2017 och 2019 på den tidigare båtuppställningsplatsen. Undersökningarna har skickats till länsstyrelsen. Undersökningarna finns som bilagor i planhandlingarna.

Den genomförda undersökningen visar att schaktmassorna från de mittersta och norra delarna av båtuppställningsplatsen är förorenade och ska saneras.

Föroreningarna består främst av ämnena irgarol och PAH, samt även metaller. I ett stickprov påträffades även TBT i halter över Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre känslig markanvändning.

Undersökta lerdjup i meter från befintlig marknivå inom Kungsängsverkets område.
Jordarter © SGU och Lantmäteriet

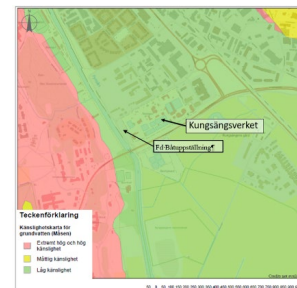
Lerdjup vid olika provtagningpunkter © Lantmäteriet

Markföroreningar, fortsättning

Lerlagrens förutsättningar att skydda grundvattnet från markföroreningar.

Kungsängsverket ligger inom det yttre vattenskyddsområdet för grundvattentäkten Uppsala-Vattholmaåsarna, dock inte inom det *inre* vattenskyddsområdet. Enligt känslighetskartan som är framtagen inom projektet *Riktlinjer för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområden ur grundvattensynpunkt* ligger Kungsängsverket i en zon med låg känslighet (Uppsala kommun, 2018). Det innebär att risken att förorena grundvattnet är låg.

Mot bakgrund av mätresultaten i ett antal observationsrör belägna inom eller i närheten av området, samt erfarenhet från undersökningar inom Kungsängen, bedöms grundvattennivån ligga kring +2,0–+3,0 meter. Lerdjupet varierar mellan 24 och 54 meter under befintlig markyta. Eftersom leran fungerar som ett tätt lager förekommer ingen fri grundvattenyta utan nivån avläses enbart som en trycknivå i leran, vilken alltså ligger mellan någon decimeter till någon meter under befintlig markyta. Däremot finns grundvatten i fyllningsjord ovanpå leran och i den delen av leran som benämns torrskorpa. Grundvatten i fyllnadsjorden är normalt inga problem att pumpa bort vid till exempel schaktning. Ytvatten sjunker normalt ner i fyllning och mulljordslager eller avbördas via befintligt dagvattensystem. Vid riklig nederbörd eller tjälade förhållanden kan även ytavrinning ske i terrängens lutningsriktning.

Känslighetskarta för grundvatten
© Lantmäteriet och Uppsala kommun

Åtgärder till skydd för grundvattnet

Då föroreningshalter över MKM (Naturvårdsverkets generella riktvärden för *mindre känslig markanvändning*) har påvisats i jordprover från den gamla båtuppställningsplatsen ska åtgärder utföras i syfte att reducera potentiella risker för spridning. Alla jordmassor inom den före detta båtuppställningsplatsen som har halter över Naturvårdsverkets generella riktvärden för *mindre känslig markanvändning* ska saneras, något som även anges i Uppsala Vattens ansökan (maj 2020) hos mark- och miljödomstolen. Två utredningar har utförts, och vid saneringen kommer ytterligare provtagning att göras så att föroreningen kan avgränsas. Skyddsbestämmelsen a₁ säkerställer att markanvändningen är lämplig. Under saneringen avser Uppsala Vatten att omhänderta och rena allt länshållningsvatten. Vid saneringsarbeten pumpas markvatten till en portabel reningsanläggning.

Som beskrivits ovan, är Kungsängsverket beläget inom yttre skyddsområde för Uppsala kommuns vattentäkt. Inför anläggningsarbeten kommer därför Uppsala Vatten ansöka om dispens från skydds-föreskrifterna vid arbeten djupare än inom 1 meter över högsta grundvattenyta (grundvattentryck-nivå). Exempel på arbeten som kräver ett dispensförfarande inkluderar pålning, schaktning och spontning. Som beskrivits ovan kommer de föroreningar som finns inom båtuppställningsplatsen att saneras. Vidare kommer eventuellt dräneringsvatten vid markarbeten att omhändertas.

Vid en prövning av dispens från skydds-föreskrifterna kommer Länsstyrelsen dessutom att ställa krav på mer utförliga undersökningar av markföroreningar inom området, bland annat vad gäller föroreningar på större djup. Särskilt viktigt att undersöka är om det finns föroreningar där det är tänkt att pålas för nya byggnader.

Verksamheter som inte är lovpliktiga enligt plan- och bygglagen kan påverka grund- och ytvatten om markföroreningarna inte skulle saneras. Det gäller till exempel ledningsschakt, genom att vatten kan föra med sig föroreningar i befintliga el- och vattenledningar i nya lednings schakt. Det gäller särskilt betydelsen av djupt belägna föroreningar i förhållande till existerande och tillkommande ledningsschakt. För att undvika spridning av föroreningar via ledningsschakten behöver djupare föroreningar hanteras än de som undersökts inom ramen för planprocessen. Därtill kan olyckshändelser och läckage från till exempel spillvattenledningar leda till att föroreningar tar sig till platser där det inte går att sanera eller till platser där föroreningar kan infiltrera i mark eller hamna i ytvattenrecipienter. Eftersom markföroreningarna kommer att saneras är risken för ovanstående mycket liten.

Vattenmiljö – grundvatten, ytvatten och dagvatten

Grundvatten

Planområdet ligger inom ett område med *låg* känslighet för grundvatten inom Uppsalaåsens tillrinningsområde, men omfattas av yttre skyddsområde för Uppsala kommuns vattentäkt (MB 7 kap). Vid arbeten djupare än inom 1 meter över högsta grundvattenyta (grundvattentrycknivå), ska ansökan om dispens från skyddsföreskrifterna göras hos länsstyrelsen i Uppsala län. Exempel på arbeten som kräver ett dispensförfarande är pålning, schaktning och spontning. Grundvattennivån inom planområdet bedöms ligga kring +2,0–+3,0 meter. Eftersom leran fungerar som ett tätt lager förekommer ingen fri grundvattenyta. Den förekommer enbart som en trycknivå i leran. Ytvatten sjunker normalt ner i fyllning och mulljordslager eller avbördas via befintligt dagvattensystem.

Förutsättningar

Grundvattenförekomsten Uppsalaåsen-Uppsala

Grundvattenförekomsten Uppsalaåsen-Uppsala (SE664296-160193) löper genom Uppsala och är en sand- och grusförekomst. Den kvantitativa statusen har klassificerats som *God*. Den kemiska grundvattenstatusen har klassificerats som *Otillfredsställande*, med avseende på PFAS 11 och bekämpningsmedel BAM. Bedömningen baseras på data från 2013–2017 för provtagningar av PFAS. Medelvärdet av PFAS 11 från sex uttagpunkter i Stadsträdgården 2013–2016 var 166,9 ng/l (nanogram/liter), vilket överskrider riktvärdet på 90 ng/l.

Grundvattenförekomst Uppsalaåsen-Uppsala.
© Lantmäteriet och Vattenmyndigheten

Åtgärder till skydd för grundvattnet

Huvudsyftet med detaljplanen är att förbättra reningen av avloppsvattnet genom att detaljplanen möjliggör nya anläggningar för ny rening av mikroföroreningar, bland annat genom avskiljning av läkemedelsrester och PFOS. När anläggningen för rening av mikroföroreningar byggs ut, berörs mark som är eller har varit förorenad. Markföroreningarna kommer dock att saneras, och därmed kommer risken för spridning till Fyrisån att minska markant. Markföroreningarna inom planområdet och åtgärder till skydd för grund- och ytvatten, beskrivs mer ingående i avsnittet *Mark och geoteknik* samt under respektive rubrik i avsnittet *Vattenmiljö – grundvatten, ytvatten och dagvatten*.

Det förekommer djupt belägna föroreningar i förhållande till existerande och tillkommande ledningsschakt. För att undvika spridning av föroreningar via ledningsschakten behöver djupare föroreningar hanteras än de som undersökts inom ramen för planprocessen. Därtill kan olyckshändelser och läckage från till exempel spillvattenledningar leda till att föroreningar tar sig till platser där det inte går att sanera eller till platser där föroreningar kan infiltrera i mark eller hamna i ytvattenrecipienter.

Vattenmiljö – grundvatten, ytvatten och dagvatten, fortsättning

Ytvatten

Förutsättningar och status samt beslutade miljö kvalitetsnormer

Vattenförekomsten Fyrisån Jumkilsån-Sävjaån

Vattenförekomsten Fyrisån Jumkilsån-Sävjaån är recipient för dagvatten från planområdet. Cirka 1 700 meter nedströms planområdet, vid Övre Föret, når recipienten vattenförekomsten Fyrisån Ekoln-Sävjaån.

Vattenförekomsten Fyrisån Jumkilsån-Sävjaån är ett vattendrag på 10 km som rinner söderut genom centrala Uppsala mot Mälaren. Identifierade problem för vattenförekomsten motsvaras av övergödning (belastning av näringsämnen), miljögifter, morfologiska förändringar och kontinuitet (VISS).

Den ekologiska statusen i vattenförekomsten Fyrisån Jumkilsån-Sävjaån har klassificerats som *Måttlig* ekologisk status och den kemiska statusen som *Uppnår ej god*. Miljö kvalitetsnormen (MKN) har kvalitetskravet God ekologisk status till år 2027 samt God kemisk ytvattenstatus. Vad gäller klassificeringen av kemisk status så är den klassad som *Uppnår ej god status*.

Bedömningen baseras huvudsakligen på att gränsvärdet för bland annat kvicksilver, PFOS och TBT överskrids.

Vattenförekomst Fyrisån Jumkilsån-Sävjaån.

© Lantmäteriet och Vattenmyndigheten

PFOS är ett miljögift som tillförs recipienten från markföroreningar i avrinningsområdet och även från reningsverket. Det PFOS som finns i utgående vatten från Kungsängsverket härrör dels från två större markföroreningar, dels från dricksvattnet. PFOS är dock förbjudet, vilket innebär att inga nya källor tillkommer. Detaljplanen möjliggör att ett nytt reningssteg tillförs *efter* de befintliga reningsstegen, för att minska halterna och mängderna av bland annat PFOS. Reningssteget möjliggör även rening av läkemedel och andra mikroföroreningar som belastar recipienten.

Åtgärder till skydd för ytvattnet

Huvudsyftet med detaljplanen är att förbättra reningen av avloppsvattnet genom att detaljplanen möjliggör nya anläggningar för ny rening av mikroföroreningar, bland annat genom avskiljning av läkemedelsrester och PFOS. När anläggningen för rening av mikroföroreningar byggs ut, berörs mark som är eller har varit förorenad. Markföroreningarna kommer dock att saneras och därmed kommer risken för spridning till Fyrisån att minska markant. Markföroreningarna inom planområdet och åtgärder till skydd för grund- och ytvatten, beskrivs mer ingående i avsnittet *Mark och geoteknik* samt under respektive rubrik i avsnittet *Vattenmiljö – grundvatten, ytvatten och dagvatten*.

Vattenmiljö – grundvatten, ytvatten och dagvatten, fortsättning

Dagvattenhantering

Huvudsyftet med detaljplanen är att förbättra reningen av avloppsvattnet genom att detaljplanen möjliggör nya anläggningar för ny rening av mikroföroreningar, bland annat genom avskiljning av läkemedelsrester och PFOS. När anläggningen för rening av mikroföroreningar byggs ut, berörs mark som är eller har varit förorenad. Markföroreningarna kommer dock att saneras och därmed kommer risken för spridning till Fyrisån att minska markant. Markföroreningarna inom planområdet och åtgärder till skydd för grund- och ytvatten, beskrivs mer ingående i avsnittet *Mark och geoteknik* samt under respektive rubrik i avsnittet *Vattenmiljö – grundvatten, ytvatten och dagvatten*.

Planerade åtgärder inom hela Kungsängsverket

Uppsala Vatten har även planerat åtgärder för *hela* det befintliga reningsverket, *Kungsängsverket*. Det ligger delvis i en sänka och det saknas ytliga avrinningsvägar ut från området. Vid skyfallet den 29 juli 2018 blev delar av området översvämmat. Kungsängsverket har en åtgärdsplan med insatser som syftar till att minska verksamhetens sårbarhet vid stora regn. Bland annat planeras det för en stor dagvattenpump i lågpunkten som, vid behov, ska kunna lyfta ut dagvatten från området.

Förutsättningar och åtgärder inom planområdet

Detaljplanen omfattar enbart hanteringen av det dagvatten som uppstår inom själva planområdet. Uppsala Vatten har tagit fram en dagvattenutredning daterad 2019-11-22.

Dagvattnet behöver renas och fördröjas innan utsläpp. Uppsala Vatten och Avfalls riktlinjer för hantering av dagvatten innebär att dagvattenanläggningar inom fastigheten utformas så att 10 mm regn, räknat över hela fastighetens yta, kan renas och avtappas under minst 12 timmar innan vidare avledning till förbindelsepunkten för Uppsala Vattens dagvattenledning. Dagvattenanläggningarna måste enligt riktlinjerna vara utformade så att en mer omfattande rening än enbart sedimentation kan uppnås. Riktlinjerna innebär att cirka 75 % av årsnederbörden renas innan utsläpp till Fyrisån. Det är samma reningsnivåer som anges i Uppsala Vattens riktlinjer för dagvattenutsläpp från kvartermark för till exempel bostäder, eller annan verksamhet

Hela sträckan mellan planområdet och Fyrisån är sedan tidigare planlagd som allmän plats/PARK, se även beskrivningen av tidigare gällande detaljplan på sidan 5 samt bilden till höger. Det medför att möjligheten för en godtagbar dagvattenhantering på parkmark är säkerställd. Planområdet omfattar dock enbart den nytillkommande parkmarken, det vill säga den kvartermark vars markanvändning ska ändras till allmän plats/PARK.

På plankartan syns därför enbart den *tillkommande* parkmarken som ska användas i dagvattenhanteringen. På bilden till höger syns även den befintliga parkmarken som kan användas i dagvattenhanteringen

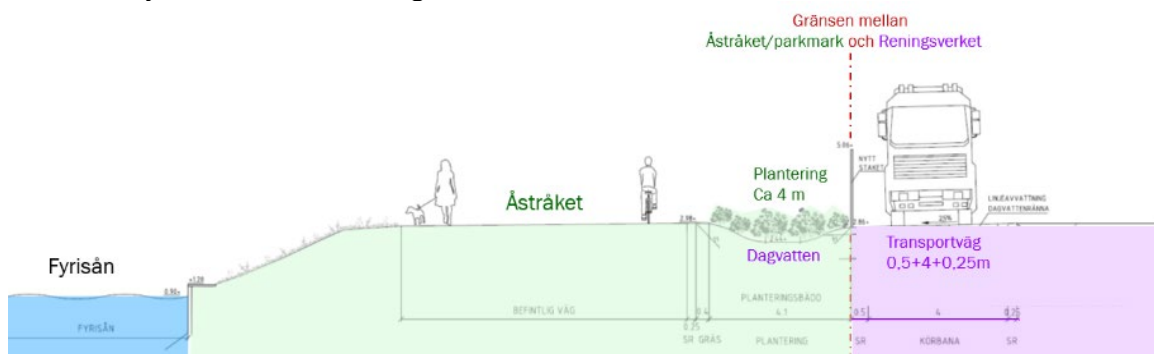

Sammanställning av tidigare gällande planer

Vattenmiljö – grundvatten, ytvatten och dagvatten, fortsättning

Dagvattenutredningens (Uppsala Vatten 2019) förslag på åtgärder för att klara riktlinjerna för dagvatten

- Taken bör planteras med sedum som bör utformas för att rymma 10 mm regn.
- Den nya vägen bör byggas med enkelsidig lutning för att regnvatten ska kunna rinna direkt ner mot växtbädden mellan vägen i Södra Åstråket och reningsverket. Biokol bör tillsättas för att ytterligare öka reningen. Växtbädden ska dimensioneras för att rymma över 10 mm regn från vägens yta.
- På övrig kvartermark inom planområdet föreslås en gräsmatta som bör dimensioneras för att kunna rymma minst 10 mm regn.

Dagvatten leds från planområdet till en plantering mellan gränsen till reningsverket och väggkanten i Åstråket. Illustration: Ramböll. Bearbetning: Stadsbyggnadsförvaltningen.

Utformning av gränzonen och diket

Gränzonen mellan reningsverket och parken, där bland annat dagvattendiket ska inrymmas, beskrivs närmare på sidan 14.

Ytan mellan väggkanten i Åstråket och reningsverkets nya gräns avses att utformas som en del av Södra Åstråket och kommer att vara planterad. Uppsala Vatten kommer även att kunna nyttja planteringsytan som en del av dagvattenhanteringen för planområdet. Vegetation på allmän plats/PARK regleras inte heller av detaljplanen, eftersom kommunen ansvarar för markens utformning och skötsel.

Kommunstyrelsen, gatu- och samhällsmiljönämnden samt Uppsala Vatten kommer att samarbeta kring utformningen av gränsen mellan reningsverket och det Södra Åstråket, där det vegetationsklädda diket blir del av utformningen av allmän plats.

Planteringsyta och dike för dagvattenhantering på allmän plats/PARK

Övrigt

Verksamheter som inte är lovpliktiga enligt plan- och bygglagen kan påverka grund- och ytvatten om markföroreningarna inte skulle saneras. Det gäller till exempel ledningsschakt, genom att vatten kan föra med sig föroreningar i befintliga el- och vattenledningar som påverkas av nya ledningsschakt. Eftersom markföroreningarna kommer att saneras är risken för ovanstående mycket liten. Den gräsmatta som föreslås som en del av dagvattenhanteringen medför att dagvatten kommer att transporteras som markvatten, och därmed kan det också transporteras i nya och befintliga ledningsschakt. Eftersom markföroreningarna kommer att saneras, är risken för att vattnet ska föra med sig föroreningar liten, på gränsen till obefintlig, inom planområdet.

Klimatanpassning, översvämningar i Fyrisån

Huvudsyftet med detaljplanen är att förbättra reningen av avloppsvattnet genom att detaljplanen möjliggör nya anläggningar för ny rening av mikroföroreningar, bland annat genom avskiljning av läkemedelsrester och PFOS. När anläggningen för rening av mikroföroreningar byggs ut, berörs mark som är eller har varit förorenad. Markföroreningarna kommer dock att saneras och därmed kommer risken för spridning till Fyrisån att minska markant. Markföroreningarna inom planområdet och åtgärder till skydd för grund- och ytvatten, beskrivs mer ingående i avsnittet *Mark och geoteknik* samt under respektive rubrik i avsnittet *Vattenmiljö – grundvatten, ytvatten och dagvatten*.

Förutsättningar och åtgärder

Beräknat högsta flöde i Fyrisån

Hela Kungsängsverket, inklusive planområdet, riskerar att översvämmas enligt beräknat högsta flöde i Fyrisån (Översvämningsskartering utmed Fyrisån, MSB 2013). Vattennivån inom planområdet beräknas då ligga på cirka 0,5–1,0 meter ovan mark, det vill säga upp till högst + 4 meter över nollplanet. Nya byggnader och anläggningar behöver därför utformas med hänsyn till detta. Till exempel ska elanläggningar och annan känslig infrastruktur placeras över vattennivån. De tillkommande reningsstegen ska även utformas så att översvämningssvatten från Fyrisån hindras från att skölja med orenat vatten tillbaka till Fyrisån eller till grundvattnet. Det går dock inte att detaljreglera utförandet, eftersom reningsstegens utformning inte är helt klar. Det blir troligen en kolfilteranläggning, men den kan också få en annan utformning.

100-års och 200-årsflöde i Fyrisån

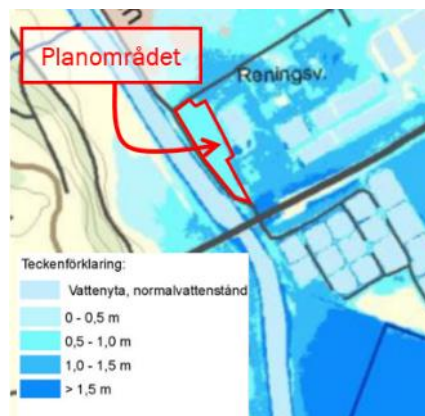
Planområdet och Kungsängsverket översvämmas inte vid 100- eller 200-årsflöden i Fyrisån eftersom det ligger *ovan* 100- och 200 årsflödena, se bilden intill.

Skyfall

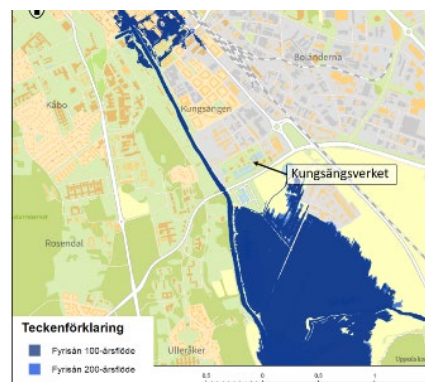
Den del av reningsverket som ligger inom planområdet avses att utformas med en höjdsättning som innebär att regnvattnet kan rinna på markytan och direkt ut till ån i händelse av ett skyfall. Det finns därför inget behov av utjämning inom området. Det är inte rimligt att dimensionera reningsanläggningar för ett skyfall. Snarare brukar man enligt gängse praxis utgå från att en viss andel av årsmedelnederbörden ska hanteras innan vidare avledning.

För att anpassa *hela* Kungsängsverket till de klimatförändringar som förväntas komma i form av ökad förekomst av skyfall och risk för översvämning, har Uppsala Vatten infört och planerat skyddsåtgärder. Dessa åtgärder kommer att göras på mark inom Kungsängsverket men på mark *utanför* planområdet. Åtgärderna kommer dock att vara till nytta även för den här detaljplanen.

- En nödpumpstation planeras för hela Kungsängsverket. En sådan skulle öka kapaciteten att pumpa bort dagvatten om dagvattenledningarna inne på reningsverket står dämnda.
- Ett nytt reningssteg för högflödesrening kommer att anläggas och det kommer att minska utsläppen av ofullständigt eller orenat vatten från Kungsängsverket i händelse av skyfall.
- Markföroreningar ska saneras, vilket minskar risken för spridning av föroreningarna.

Översvämningssrisk och vattenyta vid beräknat högsta flöde.
Underlagskarta: MSB 2013

100- och 200-årsflöde i Fyrisån
© Lantmäteriet och MSB

Hälsa och säkerhet

Platsen ligger inom ett industriområde och belastas av lukt och eventuella luftföroreningar från processerna inom reningsverket samt av vägtrafikbuller från Kungsängsleden.

Buller

Verksamheten är inte känslig för buller och det finns inga bostäder eller planlagda skolor i närområdet som kan påverkas av buller från den anläggning som möjliggörs inom planområdet.

Om det behövs (bullrande) fläktar inom anläggningen, bör dessa placeras med hänsyn till ljudmiljön även för dem som nyttjar Åstråket för rekreation.

Luft

Halterna för PM10yr partiklar samt kvävedioxid är låga.

Luktande ämnen

Kungsängsverket ligger i eller i nära anslutning till staden, vilket ställer hårda krav på verksamheterna ur luktperspektiv. I Kungsängen finns även andra anläggningar som kan ge upphov till luktproblem: Två pumpstationer, ett svalltorn, ett kommunalt upplag för massor, en biogasanläggning samt åkermark. Ett systematiskt och aktivt arbete pågår för att minimera riskerna för att lukt uppstår vid anläggningarna. Den tillkommande anläggningen som möjliggörs inom planområdet har ingen inverkan på lukten från reningsverket.

Belysning

Eventuell belysning i anslutning till fastigheten samt utmed Fyrisån bör utformas så att den inte verkar bländande för sjötrafiken eller påverkar funktionen på de ljuspunkter som är avsedda för säker navigation. Detta gäller även arbetsbelysning under anläggningsfasen.

Brandförsvar

En brandpost måste enligt brandförsvaret finnas högst 75 meter från planområdet. Hantering av kontaminerat släckvatten efter eventuell brand bör beaktas då planområdet ligger nära Fyrisån

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp samt dagvatten

Anläggningen ligger inom verksamhetsområde för VA samt ägs och drivs av Uppsala Vatten och Avfall AB. En dagvattenutredning daterad 2019-11-22 bifogas planhandlingarna.

Avfall

Området ska utformas så att hämtfordon för avfall ska kunna stanna högst 10 meter från avfallsrummet, och kunna vända utan backningsrörelser.

El, tele och bredband samt värme

Det finns inga nätstationer inom planområdet, och den nya anläggningen medför inget behov av någon ny nätstation. Det finns möjlighet att ansluta området till tele och bredband. Planområdet kan vid behov anslutas till fjärrvärme.

Planbestämmelser

Användning av mark och vatten

Allmänna platser

GATA	<i>Gata (PBL 4 kap 5 § p.2)</i> Den befintliga körvägen i Stallängsgatans förlängning har varit planlagd som parkmark, men har hela tiden fungerat som en del av Stallängsgatan. För att lastbilar ska kunna köra ut från det nya läget för slamtransportvägen, behöver Stallängsgatans förlängning återigen planläggas som allmän plats/GATA. Slamtransportvägen behöver flyttas för att ge plats åt det nya reningssteget intill den befintliga bassängen för kemisk rening.
PARK	<i>Park (PBL 4 kap 5 § p.2)</i> Den del av reningsverket som inte behövs för reningsverkets behov planläggs som allmän plats – PARK. Marken är en kompensation för den planlagda parkmark som planläggs för reningsverkets behov.

Kvartersmark

E₁	<i>Reningsverk (PBL 4 kap 5 § p. 3)</i> Området ingår i det utvidgade reningsverket, vilket är själva syftet med detaljplanen.
----------------------	---

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

	<i>Marken får inte förses med byggnad (PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p)</i> Inom reningsverket pågår en ständig förbättring av processerna, och det är därför viktigt att detaljplanen är så flexibel som möjligt för att inte förhindra den bästa lösningen. Marken närmast allmän plats bör dock lämnas obebyggd för att skapa ett avstånd till industrianläggningarna och bidra till en luftighet längs Åstråket. Avståndet är huvudsakligen 3,7 meter från den östra kanten av Östra Ågatans förlängning söderut.
	<i>Högsta nockhöjd är 13 meter över angivet nollplan (PBL 4 kap. 11 § 1 st 1 p)</i> Höjden motsvarar den byggnadshöjd som gäller på övriga delar av reningsverket. Anledningen till att nockhöjden regleras istället för byggnadshöjden är både att byggrätten ligger nära Åstråket och att byggnadens utformning kan medföra att nockhöjden får större inverkan på omgivningen än byggnadshöjden. Syftet med nockhöjden är att den ungefär motsvarar byggnader med en nockhöjd på cirka 10 meter ovan mark, det vill säga ungefär den höjd som de flesta byggnaderna har inom övriga delar av Kungsängsverket, med undantag för det något högre slamavvattningsstornet.

Planbestämmelser

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark, fortsättning

b ₁	<p><i>Elanläggningar och annan översvämningsskänslig infrastruktur ska placeras minst + 4,1 meter över nollplanet eller i vattensäkert rum (PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p)</i></p> <p>Bestämmelsen syftar till att hindra översvämningssvatten från att förstöra viktig teknisk infrastruktur vid beräknat högsta flöde, som skulle kunna bli upp till högst + 4 meter över nollplanet. Om nya beräkningar visar att översvämningssvatten kan komma att överskrida den angivna lägsta nivån bör anläggningen anpassas till den nyare nivån. Samma höjd över nollplanet planeras vid översvämningsskydd för övriga anläggningar, som tillkommer inom Kungsängsverket men utanför planområdet.</p>
b ₂	<p><i>Anläggning för rening av avloppsvatten ska utformas så att förorenat vatten inte kan sköljas ut till yt- eller grundvattnet i samband med översvämning vid beräknat högsta flöde i Fyrisån. (PBL 4 kap. 16 § 1 st 1 p)</i></p> <p>Med ”anläggning” avses enbart de lovpliktiga anläggningar som uppförs inom planområdet, inte hela planområdet. Bestämmelsen syftar till att säkerställa en utformning som förhindrar att översvämningssvatten från Fyrisån, vid beräknat högsta flöde, för med sig orenat vatten från reningsverket tillbaka till ån eller till grundvattnet.</p>

Administrativa bestämmelser

Hela planområdet	<p><i>Strandskyddet upphävt (PBL 4 kap. 17 §)</i></p> <p>Upphävande av strandskydd kan endast bli aktuellt om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Särskilda skäl enligt kapitel 7 miljöbalken är uppfyllda inom planområdet.</p>
a ₁	<p><i>Startbesked får inte ges för ändrad användning förrän markens lämplighet har säkerställts genom att eventuella markföroreningar har avhjälpats. (PBL 4 kap. 14 § 1 st 4 p)</i></p> <p>Bestämmelsen är till för att de kända markföroreningarna ska saneras på de platser där det krävs, för att säkerställa markens lämplighet.</p>
u ₁	<p><i>Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar (PBL 4 kap. 6 §)</i></p> <p>En större starkströmsledning går med ledningsrätt över mark som får ändrad användning från allmän plats/PARK till kvartersmark. Markreservatet påverkar inte ledningsrätten, men behovet av säkra hänsyn till ledningen tydliggörs med markreservatet.</p>

PLANENS GENOMFÖRANDE

Organisatoriska åtgärder

Tidplan

Tidplan för detaljplanens genomförandetid är fem år från det att planen vinner laga kraft.

Genomförandetid

Planens genomförandetid är 5 år från det datum planen vinner laga kraft.

Motivet för genomförandetiden är att det pågår ständiga förändringar i närområdet.

Ansvarsfördelning

Kommunen ansvarar för utbyggnad inom allmän plats i samverkan med Uppsala Vatten. Motivet är att Uppsala Vatten kommer att använda allmän plats för fördröjning och rening av sitt eget dagvatten. Uppsala Vatten ansvarar för utbyggnad av kvartersmark.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats inom området.

Planavtal

Kommunen och Uppsala Vatten har tecknat ett planavtal där det framgår att Uppsala Vatten betalar för framtagandet av detaljplanen enligt fastställd taxa.

Exploateringsavtal

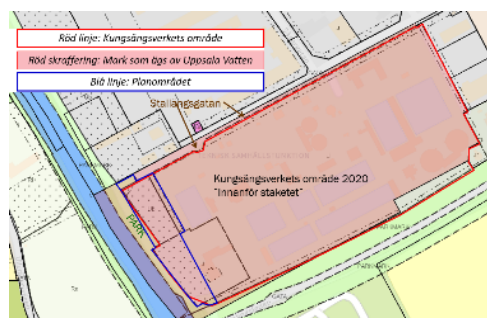
Ett exploateringsavtal ska upprättas och föreligga innan planen antas av kommunen. I avtalet ska det regleras vem som bekostar och anlägger parkremsan mellan gränsen för reningsverket och vägen i Åstråket.

Fastighetsrättsliga åtgärder

Detaljplanen utgör underlag för de fastighetsrättsliga åtgärder som är en förutsättning för planens genomförande. Fastighetsbildning inom kvartersmark sker på initiativ av fastighetsägaren.

Markägoförhållanden

All mark inom planområdet ligger inom fastigheten Kungsängen 37:4 och ägs av Uppsala Vatten och Avfall AB, se även sidan 6 samt bilden nedan. För ett genomförande av detaljplanen behövs överföring av allmän plats till Uppsala kommun. Planområdet utgör dock en ytterst liten del av ett mycket större område runt *hela* Kungsängsverket, där allmän plats som ägs av Uppsala Vatten ska överföras till Uppsala kommun. Avsikten har därför varit att göra en samordnad reglering för all den mark i anslutning till Kungsängsverket som bör tillhöra Uppsala kommun. Planläggning av allmän plats ger kommunen både inlösenrätt och inlösensskyldighet.

Servitut och rättigheter

När kommunen övertar ägandet av allmän plats från Uppsala Vatten, kan det behövas avtal som ger Uppsala Vatten rätt att avleda dagvatten från transportvägen genom ytavrinning till allmän plats/PARK för fördröjning och rening. Bakgrunden är att det finns anläggningar som ägs av Uppsala Vatten inom allmän plats, och anläggningarna behöver säkras med någon form av formell rätt i samband med att kommunen löser in marken. Eftersom hela reningsverket är en allmännyttig anläggning bör de anläggningar som behövs för dess funktion också betraktas som allmännyttiga.

Konsekvenser för fastigheter inom planområdet

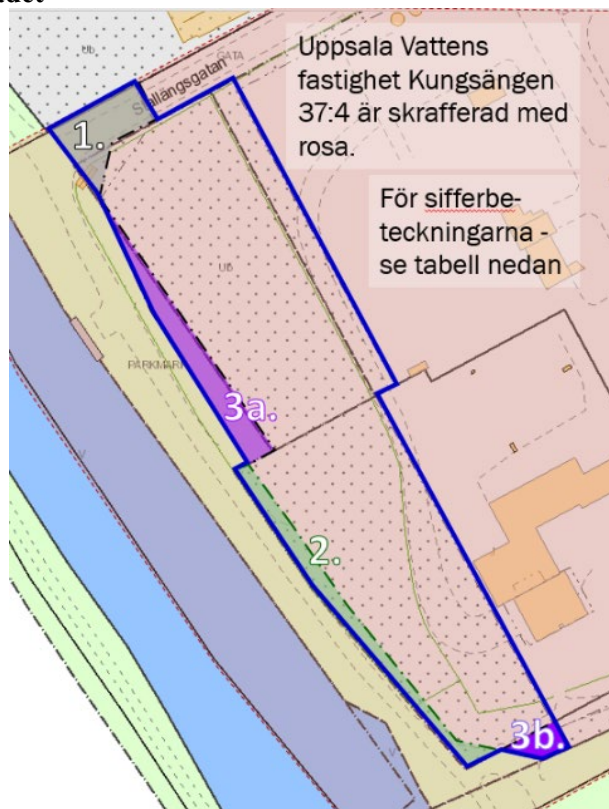
Fastighetsbildning

Detaljplanen utgör underlag för de fastighetsrättsliga åtgärder som är en förutsättning för planens genomförande.

Ledningsrätter

Ledningsservitut kan bli nödvändigt för Uppsala Vatten där kommunen övertar marken för allmän plats.

En ledning med ledningsrätt (aktnummer 0380-2012/201.2) går i den södra delen av planområdet på det som i tidigare detaljplan är allmän plats/PARK och som i den nya detaljplanen blir kvartersmark. Plankartan har ett markreservat på den nya kvartersmarken för att förtydliga att det finns fler ledningar än de som tillhör Uppsala Vatten.

Konsekvenser för fastigheter inom planområdet. Se även "Markägande" på sidan 6.

	Från		Till		Yta kvadrat- meter	Kommentar
	Nuvarande fastighets-ägare	Tidigare gällande detaljplan	Ny mark-användning	Ny fastighets-ägare		
1.	UVAB*	PARK	GATA	Kommunstyrelsen**	333	Del av Stallängsgatan som varit planlagd som park. Ledningsservitut kan behövas för UVAB:s ledningar.
2.	UVAB*	J-Industri	PARK	Kommunstyrelsen**	367	Tillförs Åstråket som parkmark. Ledningsservitut kan behövas för UVAB:s ledningar.
3a. 3b.	UVAB*	PARK	J# Renings- verk	UVAB* behåller marken	417 91	Marken har aldrig iordningställt som park. Området ligger innanför stängslet till reningsverket och får ett nytt u-område.

*Uppsala Vatten och Avfall AB

** Uppsala kommun, kommunstyrelsen

Ekonomiska åtgärder

Planekonomi

Planen bedöms vara ekonomiskt genomförbar.

Ledningar

Kostnaderna för flytt av ledningar regleras av separat avtal mellan fastighetsägare och ledningsägare.

Inlösen/ersättning av mark som övergår till allmän plats

Planläggning av allmän plats ger kommunen både inlösenrätt och inlösensskyldighet. Allmän plats ska därför lösas in av kommunen när planen har vunnit laga kraft. Planområdet utgör dock en ytterst liten del av en mycket större område runt hela Kungsängsverket, där allmän plats samt vattenområden som ägs av Uppsala Vatten bör överföras till Uppsala kommun. Avsikten har därför varit att fastighetsregleringen för detaljplanen samordnas med regleringen för all den mark i anslutning till Kungsängsverket som bör tillhöra Uppsala kommun. Se även avsnittet *Fastighetsrättsliga åtgärder/Markägoförhållanden*.

Tekniska åtgärder

Utredningar inför bygglovsprövning

Exploatören bekostar de utredningar som är nödvändiga för bygglovsprövningen.

Byggskedet

En riskanalys som omfattar besiktning av grannfastigheterna bör göras innan byggstart. Den bekostas av exploatören. Om riskanalysen påvisar risk för vibrationsstörningar ligger det i exploatörens eget intresse att vidta åtgärder mot byggrelaterade skador.

Ledningar

Berörda ledningar januari 2019. Planområdet omfattas endast av fastigheten Kungsängen 37:4.

- Uppsala Vatten och Avfall AB: Marken ägs av Uppsala Vatten och Avfall AB.
- Skanova: Ledningen ligger inom allmän plats och kommer att fortsätta ligga inom allmän plats.
- Vattenfall Eldistribution AB
 - En 77 kV markkabel med ledningsrätt (aktnummer 0380–2012/201.2) går i den södra delen av planområdet på det som i tidigare detaljplan är allmän plats/PARK och som enligt denna detaljplan blir kvartersmark. Plankartan har ett ledningsreservat på den nya kvartersmarken.
 - Vattenfall Eldistribution ska förlägga nya kablar längs med den befintliga vägen i västra delen av planområdet. Det nya kabelstråket kommer att beröra PARK (dike, plantering).
 - Sannolikt går en 12 kV-markkabel (förlagd 1956) och 0,4 kV markkabel (förlagd 1979) inom planerat område för transportväg. Kabelstråket följer troligen den västra gränsen av detaljplan Pl 56U. Dessa ledningar bör flyttas och förläggas invid Åstråket inom området för dagvatten mellan staketet och vägen, för att inte hamna under en asfalterad yta. En flytt/förändring av befintlig elnätanläggning utförs av Vattenfall Eldistribution, men bekostas av exploatören.
 - Vid utförande av en ny väganslutning till Stallängsgatan ska befintliga markkablar som kommer att korsas av väganslutningen förläggas i rör. Det utförs av Vattenfall Eldistribution och bekostas av exploatören.

Om växtlighet planteras inom ett område av 5 meter från 77 kV-markkabelns mitt respektive 2 meter från övriga markkablar kan Vattenfall vara tvungen att flytta dessa vid en eventuell åtgärd på Vattenfalls markkabel, vid till exempel driftstörning på markkabeln. Vattenfall skall i sådant fall hållas skadeslöst.

Det kan finnas ytterligare ledningar som berörs av detaljplanen. Det är exploatörens ansvar att undersöka om ytterligare ledningar finns. Exploatören ska kontakta de berörda ledningsägarna i god tid. Ut-sättning av befintliga kablar ska begäras innan arbetena sätts igång. Befintliga anläggningar måste hållas tillgängliga för berörda ledningsägare under byggtiden.

PLANENS KONSEKVENSER

Strategisk miljöbedömning av detaljplanen enligt miljöbalken 6 kap. MB

När kommunen upprättar eller ändrar en detaljplan ska kommunen bedöma om detaljplanens genomförande kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan. För att avgöra detta görs en undersökning (6 kap. 6§ miljöbalken). I undersökningen identifieras de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan med utgångspunkt i miljöbedömningsförordningen 5§ (2017:966).

Detaljplanens huvudsyfte är att möjliggöra ett nytt, sista reningssteg för att avlägsna mikroföroreningar. Det finns i dagsläget inget lagkrav på en sådan rening, och detaljplanen möjliggör därför en bättre rening än vad lagen kräver.

Hela reningsverket i Kungsängen omfattar cirka 90 000 kvadratmeter. Planområdet omfattar cirka 8 000 kvadratmeter, varav cirka 3 700 kvadratmeter redan idag är planlagda för industri/reningsverk. *Utökningen* av planlagd mark för reningsverkets behov omfattar cirka 3 000 kvadratmeter netto, dvs en ytmässig utökning av Kungsängsverket med cirka 3,7%. Delar av dessa 3 000 kvadratmeter ingår redan i Kungsängsverkets område och omgärdas av stängsel.

Kartan visar hela reningsverket inklusive planområdet. Illustration: Tengbom samt stadsbyggnadsförvaltningen

Sammanfattning av de viktigaste aspekterna och avvägningarna i förhållande till risk för betydande miljöpåverkan enligt miljöbalken 6 kap. 6 §.

Huvudsyftet med detaljplanen är att förbättra reningen av avloppsvattnet genom att detaljplanen möjliggör nya anläggningar för ny rening av mikroföroreningar, bland annat genom avskiljning av läkemedelsrester och PFOS. Markföroreningarna inom planområdet kommer att saneras.

Detaljplanen möjliggör:

- Ytterligare reningssteg av det vatten som idag släpps ut från reningsverket till recipienten Fyrisån. Det nya reningssteget läggs efter de nuvarande reningsstegen och medför ingen försämring av det vatten som släpps ut till recipienten Fyrisån.
- Ytterligare byggnader, som blir synliga från ett område som omfattas av riksintresset för kulturmiljövården Uppsala stad.

Med utgångspunkt i miljöbedömningsförordningen 5§ (2017:966) behöver inte en miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken 6 kap. 11§ upprättas. Motivet till ställningstagandet är att detaljplanen utgör en mycket liten del av hela reningsverket och att planen i första hand möjliggör ytterligare reningssteg, efter och utöver de som redan finns, innan vattnet släpps ut i recipienten. Den lilla andelen av reningsverkets processer, som möjliggörs av detaljplanen, innebär i sig själv ingen risk för betydande miljöpåverkan. Därför blir detaljplanens miljöeffekter mycket begränsade och en betydande miljöpåverkan bör inte kunna antas.

Beslut om betydande miljöpåverkan

I samband med beslut om plansamråd tog plan- och byggnadsnämnden beslut om att ett genomförande av detaljplanen inte kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan.

Samråd med länsstyrelsen

Samråd med länsstyrelsen gjordes i samband med samrådet för detaljplanen. Länsstyrelsen instämmer i sitt samrådsyttrande i kommunens bedömning att detaljplanen inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 3 § miljöbalken.

Planens konsekvenser - Miljöaspekter	
PLANEN miljöbedömningsförordningen 5§	PÅVERKAN
	Samlad påverkan Effekterna sammantaget medför att samhällsresurser tillvaratas och att vattenkvaliteten i Fyrisån förbättras.
Landskapsbild/stadsbild Planområdet ligger nära ett område som omfattas av Förordnande till skydd för landskapsbilden enligt NVL 19 §. Båtoppläggningsplatsen intill det Södra Åstråket kan ersättas med en transportväg och ett nytt, inbyggt reningssteg.	Landskapsbild/stadsbild Detaljplanen påverkar inte området som omfattas av förordnande till skydd för landskapsbilden. Det Södra Åstråkets stora värde för rekreation försämras inte påtagligt av att båtoppläggningsplatsen ersätts av det utökade reningsverket.
Naturmiljö, rekreation och friluftsliv Planen berör inte riksintressen enligt kapitel 3 och 4 i miljöbalken. Planen berör strandskydd enligt kapitel 7 i miljöbalken.	Naturmiljö, rekreation och friluftsliv Det finns särskilda skäl att upphäva strandskyddet inom delar av planområdet och ett upphävande motverkar inte strandskyddets syften.
Kulturmiljö Planen berör inte riksintresse enligt kapitel 3 och 4 i miljöbalken. Planområdet ligger dock i närheten av ett område av riksintresse (Uppsala stad) enligt kapitel 3 och 4 i miljöbalken. Båtoppläggningsplatsen intill det Södra Åstråket kan ersättas med en transportväg och ett nytt, inbyggt reningssteg. Tillkommande anläggningar kommer att utgöra en mycket liten del av det befintliga reningsverket.	Kulturmiljö Ett genomförande av detaljplanen har en försumbar inverkan på riksintresset. Tillkommande anläggningar får en mycket liten inverkan på upplevelsen av riksintressen och skymmer inte några värdefulla siktlinjer mot Uppsalasiluetten.

Planens konsekvenser – Miljöaspekter, forts	
PLANEN miljöbedömningsförordningen 5§	PÅVERKAN
<p>Hållbar utveckling Detaljplanen ger förutsättningar för en förbättrad rening av stadens spillvatten på reningsverkets nuvarande fastighet genom att möjliggöra ett nytt reningssteg efter den nuvarande kemiska behandlingen.</p>	<p>Hållbar utveckling Detaljplanen främjar en hållbar utveckling eftersom den syftar till att förbättra vattenkvaliteten i recipienten Fyrisån.</p>
<p>Effektivt resursutnyttjande Lokaliseringen utgör en utvidgning av den pågående verksamheten vid det befintliga reningsverket.</p>	<p>Effektivt resursutnyttjande De befintliga resurserna kan utnyttjas effektivt. En utökning av reningsverket medför förbättrade möjligheter att genomföra andra planer och program vars spillvatten belastar recipienten Fyrisån.</p>
<p>Resurshushållning Planområdet möjliggör en utökning av det befintliga reningsverket på den enda plats där reningssteget kan anläggas.</p>	<p>Resurshushållning Ett genomförande av planen medför god hushållning med resurser eftersom den befintliga anläggningen kan utnyttjas och förbättras.</p>
<p>Mark och vatten Planen berör miljö kvalitetsnormerna enligt 5 kap. miljöbalken för ytvatten i recipienten Fyrisån. Planen berör vattenskyddsområde enligt 7 kapitlet i miljöbalken.</p>	<p>Mark och vatten Några mer betydande negativa miljöeffekter väntas inte uppkomma på vare sig kort eller lång sikt. Den rening som planen möjliggör kommer att effektivt rena PFOS och läkemedelsrester, vilket bidrar till ökade möjligheter att uppnå miljö kvalitetsnormerna.</p>
<p>Hälsa samt sociala aspekter Planen möjliggör inte några verksamheter som försämrar buller, luft och trafik med mera. Planen möjliggör inte verksamheter eller aktiviteter som har inverkan på sociala aspekter såsom barn- respektive äldre perspektiv, trygghet och mötesplatser.</p>	<p>Hälsa samt sociala aspekter Omgivningen kommer inte att påverkas ytterligare avseende buller, luft och trafik med mera Ett genomförande av detaljplanen möjliggör ökade möjligheter att uppnå miljö kvalitetsnormerna i Fyrisån, vilket kan vara positivt. Ett genomförande av detaljplanen påverkar inte sociala aspekter</p>
<p>Miljöbelastning En utökning av reningsverket medför en bättre rening av avloppsvattnet</p>	<p>Miljöbelastning Ytterligare reningssteg kommer att bidra till en minskad miljöbelastning i recipienten.</p>
	<p>Måluppfyllelse Detaljplanen motverkar inte några nationella, regionala eller lokala mål. Detaljplanen bidrar till att uppfylla nationella och lokala mål gällande</p> <ul style="list-style-type: none"> • Levande sjöar och vattendrag • Giftfri miljö

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för *hela* Kungsängsverket

I maj 2020 lämnade Uppsala Vatten in en tillståndsansökan till mark- och miljödomstolen för en sammanhållen prövning av Kungsängsverket enligt både 9 och 11 kap miljöbalken. Mark- och miljödomstolens ärendenummer är M 3506-20 och Uppsala Vattens eget ärendenummer är 2018-0175.

Ansökan gäller att enligt miljöbalken

- *dels* få ta emot, rena och släppa ut avloppsvatten från en belastning motsvarande 330 000 person-ekvivalenter samt utföra nödvändiga ombyggnadsarbeten och
- *dels* utföra arbeten i vattenområde för anläggande av utloppsledningar.

Mark- och miljödomstolen är således den myndighet som kommer att besluta om *hela* Kungsängsverkets framtida verksamhet. Åtgärderna som möjliggörs genom detaljplanen beskrivs i ansökan som en del av *hela* Kungsängsverket. Ett villkor för tillståndet är dock att verksamheten är förenlig med gällande detaljplan och det är grunden till planläggningen, eftersom den utökade reningen inte ryms inom tidigare detaljplans bestämmelser.

Uppsala Vatten anger i sin ansökan till ett nytt miljöstillstånd att motivet till utökningen är Uppsalas växande befolkning och det nu gällande miljöstillståndets maximala belastning om 200 000 personer kommer att överskridas om några år. Verksamheten måste därför utvidgas och Uppsala Vatten beskriver ärendet så här i sin ansökan:

”Med stöd av det nya tillståndet avser bolaget förbättra och modernisera befintliga delar av reningsprocessen, t.ex. genom komplettering av befintliga reningssteg med läkemedels- och höglödesrening. Reningseffekten kommer vara fortsatt hög för BOD₇. Totalfosfor och totalkväve även med en ökad befolkning i kommunen samt förbättras med avseende på läkemedelsrester och andra mikroföroreningar. Åtgärder vidtas även för att minska risken för utsläpp av fosfor via bräddningar. Detaljprojektering, upphandling, om- och nybyggnation och installation av den för verksamheten nödvändiga utrustningen är tidskrävande.”

Specifik miljöbedömning för tillståndsprövningen enligt Miljöbalken i mark- och miljödomstolen

Till ansökan bifogades en *miljökonsekvensbeskrivning* (MKB) för verksamheten, en så kallad *specifik* miljöbedömning. Den upprättades 2018 som en del av ansökan till miljöprövningsdelegationen (se avsnittet nedan) och har sedan uppdaterats samt kompletterats med konsekvenser kopplade till vattenverksamheten.

Åtgärderna som möjliggörs genom detaljplanen ingår även i den specifika miljöbedömningen och i de andra utredningarna som tagits fram som en del av ansökan. Huvuddelen av åtgärderna som beskrivs fokuserar på sådant som inte kan regleras med detaljplan, till exempel kemikaliehantering, energiåtgång, transporter samt kvaliteten på det vatten som släpps till recipienten när det är färdigbehandlat i reningsverket. I ansökan beskrivs även det arbete som Uppsala Vatten bedriver uppströms för att förbättra vattenkvaliteten i recipienten. Uppsala Vatten skriver så här i sin ansökan:

”Bolaget har inom ramen för den specifika miljöbedömningen låtit upprätta en miljökonsekvensbeskrivning. I denna redovisas den tillståndsansökta verksamhetens bedömda inverkan på människors hälsa och på miljön. Som framgår av beskrivningen blir miljöeffekterna begränsade under såväl anläggandet som driftskedet.”

Tidigare ansökan hos Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Uppsala 2018-2019.

Uppsala Vatten hade tidigare ett ärende hos miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen i Uppsala län under perioden 2018-2019 (diarienummer 551-8974-2018). Hösten 2019 återkallades ansökan eftersom det kommer att behövas arbeten i vatten för att lägga nya ledningar i Fyrisån, och en sådan prövning måste göras i mark- och miljödomstolen, se ovan.

PLANENS FÖRENLIGHET MED ÖVERSIKTSPLANEN OCH MILJÖBALKEN

Översiktsplanen

Detaljplanen bedöms överensstämma med översiktsplanens intentioner.

Miljöbalken

Miljöbalken 3 och 4 kapitel

Planområdet gränsar till riksintresseområde för Uppsala stad men påverkar inte riksintresset eftersom de tillkommande anläggningarna inte är höga och utgör en liten del av hela reningsverket Kungsängsverket. Detaljplanen bedöms vara i överensstämmelse med miljöbalken 3 kap 1 § avseende markanvändningens lämplighet med hänsyn till beskaffenhet och läge, föreliggande behov och en från allmän synpunkt god hushållning.

Miljöbalken 5 kapitel

Detaljplanen berör miljö kvalitetsnormerna för vatten enligt miljöbalkens kapitel 5. Uppsala Vatten och Avfall AB avser att uppfylla sina egna riktlinjer för hantering av dagvatten. Det innebär att dagvattenanläggningar inom fastigheten utformas så att cirka 75 % av årsnederbörden renas innan utsläpp till Fyrisån. Ett genomförande av detaljplanen möjliggör ökade möjligheter att uppnå miljö kvalitetsnormerna i Fyrisån och bedöms därmed vara i överensstämmelse med miljöbalkens kapitel 5.

Miljöbalken 7 kapitel.

Planområdet omfattas inte av strandskydd på grund av att det är detaljplanelagt, men strandskyddet återinförs automatiskt när den gällande detaljplanen upphävs. Strandskyddet behöver därför upphävas på nytt när detaljplanen antas. Planområdet omfattas av yttre zon av vattenskyddsområde för Uppsala och Vattholmaåsarna enligt beslut 1989-11-27. Under förutsättning att skyddsföreskrifterna följs, eller att dispens medges, bedöms detaljplanen vara i överensstämmelse med miljöbalkens kapitel 7.

Medverkande

Detaljplanen har tagits fram av stadsbyggnadsförvaltningen i samarbete med Uppsala Vatten och Avfall AB.

Situationsplan, illustrationer och tekniska utredningar har gjorts av Uppsala Vattens konsulter Tengbom och Ramböll i samarbete med stadsbyggnadsförvaltningen.

Dagvattenutredningen har gjorts av Uppsala Vatten.

Planhandlingarna har utarbetats av planarkitekt Anneli Sundin. Dessutom har följande tjänstemän inom stadsbyggnadsförvaltningen deltagit:

Lena Mattsson och Veronica Sjögren, plantekniker

Karin Åkerblom, samhällsplanerare

Stadsbyggnadsförvaltningen

Uppsala i 2020-09-28

Torsten Livion
Detaljplanechef

Anneli Sundin
planarkitekt

Beslutad av plan- och byggnadsnämnden för:

- samråd 2019-12-12
- granskning 2019-12-12

Antagen av plan- och byggnadsnämnden: 2020-10-15

Laga kraft: 2020-11-12